

1 lipca 2021 r. w ostatnią drogę został odprowadzony zasłużony torunianin śp. Czesław Jarmusz. Znany wielu pokoleniom fotograf zmarł 27 czerwca 2021 r. w wieku 92 lat.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego na Koniuchach i na cmentarzu przy ul. Wybickiego, gdzie śp. Czesław Jarmusz spoczął w rodzinnym nagrobku przy alei głównej. Żegnali go najbliżsi: żona Teresa, dwóch synów i córka, wnuki i prawnuki, liczne grono przyjaciół, znajomych i współpracowników oraz przedstawiciele władz miasta kilku kadencji, gdyż przez **60 lat pracy twórczej** Czesław Jarmusz uwiecznił wiele dekad toruńskich wydarzeń miejskich, kulturalnych i kościelnych.

*- Całe swoje długie i pracowite życie śp. Pan Czesław Jarmusz oddał Toruniowi – **mówił podczas uroczystości prezydent Torunia Michał Zaleski.** - Wiadomość o jego śmierci poruszyła serca wielu torunian. Bo choć nie ma już śladu po jego zakładzie fotograficznym przy ul. Piekary 22, na zawsze pozostanie w pamięci niezliczonej liczby mieszkańców, którym wywołał pierwsze klisze lub zrobił fotografię*

do legitymacji szkolnej, dowodu osobistego czy paszportu. W pracowni śp. Czesława Jarmusza wywoływane były zdjęcia z najważniejszych momentów życia torunian, które dzisiaj z pewnością zdobią ściany lub albumy w niejednym toruńskim mieszkaniu.

Śp. Pan Czesław Jarmusz urodził się 17 listopada 1929 r. w Waławowie w Poznańskim, a do Torunia trafił jako najmłodszy w Polsce oficer artylerii, promowany w 1949 r. Kiedy odszedł z wojska z powodów zdrowotnych, jego pasją stała się fotografia. Już w wieku 26 lat został członkiem Polskiego Towarzystwa Fotograficznego w Toruniu. Był w naszym mieście pionierem fotografii prasowej, pełniąc od 1954 r. rolę nieetatowego **fotoreportera kilku lokalnych gazet**: „Gazety Pomorskiej”, „Ilustrowanego Kuriera Polskiego”, „Gazety Toruńskiej”, „Nowości” i „Dziennika Wieczornego”. W 1955 r. został laborantem fotograficznym w Spółdzielni „Zjednoczenie”, a od 1957 r. przez 60 lat prowadził własny zakład fotograficzny, najpierw przy ul. Różanej, potem Piekary. Przez wiele dekad śp. Pan Czesław Jarmusz był naczelnym **fotografem diecezji toruńskiej**, uwieczniał ważne wydarzenia z jej życia, m.in. pamiętną pielgrzymkę papieża, św. Jana Pawła II do naszego miasta w 1999 r.

W archiwach śp. Czesława Jarmusza są **tysiące zdjęć dokumentujących urodę miasta**, wizyty ważnych gości, budowę toruńskich zakładów pracy i osiedli oraz kolejne dekady z powojennej historii Torunia. Zawsze obecny tam, gdzie działo się coś ważnego - na uroczystościach miejskich, kościelnych, kulturalnych i naukowych. Swoje prace prezentował na **wielu wystawach autorskich i zbiorowych**. Tytuły tych wystaw: „Zabytki Torunia”, „Kościół Toruński”, „Stary Toruń”, „Kościół Diecezji Toruńskiej”, „Władze Torunia u Ojca Świętego”, „Ojciec Święty w Toruniu” - dobrze określają tematykę najbliższą sercu śp. Czesława Jarmusza.

Na emeryturę przeszedł w 2007 r. Otrzymał wiele prestiżowych nagród i wyróżnień wysokiej rangi: papieski krzyż „Pro Ecclesia et Pontifice”, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Nagrodę Wojewody, Medal Ks. Biskupa Andrzeja Suskiego, Medal Zasłużony dla Fotografii Polskiej i Odznakę Zasłużony Działacz Kultury nadaną przez Ministra Kultury i Sztuki. Posiadał tytuł artysty fotografa i godność członka rzeczywistego Fotoklubu RP, zdobył też praktycznie wszystkie nagrody branżowe. W roku 2000 Kapituła Izby Rzemieślniczej przyznała mu tytuł **Rzemieślnika 100-lecia**.

Czesław Jarmusz z żoną podczas wręczenia medalu Thorunium w listopadzie 2009 r.

W 1997 r. otrzymał **Nagrodę Prezydenta Miasta Torunia** w kategorii "Promocja miasta", a 18 listopada 2009 r., dzień po jego 80. urodzinach, został odznaczony w Ratuszu Staromiejskim przez prezydenta Michała Zaleskiego **Medalem Prezydenta Miasta Torunia Thorunium**. Miał wówczas za sobą ponad 60 lat pracy fotografa dokumentalisty najważniejszych wydarzeń z życia Torunia.

W 2011 r. Pan Czesław i jego żona Teresa świętowali **jubileusz 60-lecia małżeństwa**, zawartego 26 grudnia 1950 r. w toruńskim kościele Chrystusa Króla. Małżonkowie przez całe życie mieszkali w Toruniu. Dochowali się 3 dzieci - dwóch synów i córki, oraz 6 wnuków. Małżeństwo i rodzina były bardzo ważną częścią życia śp. Pana Czesława. O swoich bliskich mówił zawsze ciepło i z ogromną wdzięcznością, dziękując za wyrozumiałość dla jego braku czasu i zaangażowania w pracę, ale też za wielkie wsparcie, na jakie mógł liczyć ze strony żony Teresy, gdy w początkach pracy jego niewielki zakład fotograficzny nie przynosił jeszcze dostatecznych dochodów, a praca praktycznie wyłączała go z życia rodzinnego.

Znakomity rzemieślnik i mistrz, który przez 60 lat pracy wyszkolił wiele pokoleń toruńskich fachowców fotografii, był przy tym powszechnie lubiany - zawsze

uśmiechnięty, życzliwy, emanujący spokojem i dobrocią. I taki pozostanie Pan Czesław Jarmusz w pamięci wielu torunian. Negatywy swoich zdjęć przekazał Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, a na nich obraz zmieniającego się Torunia i jego mieszkańców w ciągu kilkudziesięciu minionych lat.

Zdjęcia w tekście: Małgorzata Litwin

Zdjęcia z ceremonii pogrzebowej: Wojtek Szabelski

- [Powrót](#)
- [Udostępnij na: X](#)
- [Udostępnij na: FB](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)